

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 października 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący – SSR Lidia Kopczyńska

Protokolant - Elżbieta Marciniak

po rozpoznaniu w dniu 17 października 2017 r. w Ciechanowie

na rozprawie

sprawy z powództwa K. N., W. N.

przeciwko J. N., I. N.

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

orzeka

I. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki K. N., umowę darowizny zabudowanej działki położonej w obrębie C. przy ul (...), gmina C. oznaczonej numerem (...) o obszarze (...) m⁽²⁾, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), zawartą w dniu 14 lutego 2014 r. pomiędzy J. N. a I. Ł. (obecnie N.) (Rep. (...)), której to powódce przysługuje wobec dłużnika J. N. wierzytelność, z tytułu alimentów ustalonych w kwocie po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie, wynikająca z ugody sądowej zawartej w dniu 31 stycznia 2013r. przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie III RC 499/12, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 11 lutego 2013 roku (sygn. akt I Co 3699/10);

II. uznaje za bezskuteczną w stosunku do powódki W. N., umowę darowizny zabudowanej działki położonej w obrębie C. przy ul (...), gmina C. oznaczonej numerem (...) o obszarze (...) m⁽²⁾, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...), zawartą w dniu 14 lutego 2014 r. pomiędzy J. N. a I. Ł. (obecnie N.) (Rep. (...)), której to powódce przysługuje wobec dłużnika J. N. wierzytelność, z tytułu alimentów ustalonych w kwocie po 500 zł (pięćset złotych) miesięcznie, wynikająca z ugody sądowej zawartej w dniu 31 stycznia 2013r. przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie III RC 499/12, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 11 lutego 2013 roku (sygn. akt I Co 3699/10);

III. w pozostałym zakresie powództwa oddala;

IV. przyznaje kuratorowi małoletniej powódki K. N. – adw. L. M. kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) plus podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratora, którą to kwotę nakazuje wypłacić kuratorowi z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie;

V. przyznaje kuratorowi małoletniej powódki W. N. – adw. E. K. kwotę 2.400,00 zł (dwa tysiące czterysta złotych) plus podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratora, którą to kwotę nakazuje wypłacić kuratorowi z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie;

VI. odstępuje od obciążania stron obowiązkiem zwrotu sum budżetowych i opłaty od pozwu, od uiszczenia których powódki były dotychczas zwolnione.

Sygn. akt I C 532/16

UZASADNIENIE

W dniu 18 kwietnia 2016 r. O. C. reprezentując małoletnie córki K. C. i W. C. wnosila o uznanie za bezskuteczną umowę darowizny z dnia 14 lutego 2014 r. zawartą przed notariuszem R. N. (nr rep. (...)) pomiędzy I. Ł. a J. N. dotyczącym nieruchomości położonej w C. przy ul (...). Jako pozwanych wskazała J. N. i I. Ł..

Przedstawicielka ustawowa powódek wskazała, że pozwani są rodzeństwem, którzy zawierając umowę działali w celu uniknięcia prowadzenia egzekucji alimentów na rzecz małoletnich powódek od J. N..

Przedstawicielka ustawowa powódek wnosila o zwolnienie od kosztów sądowych oraz ustanowienia pełnomocnika z urzędu

(pozew k. 2-3 akt).

Postanowieniem z dnia 18 maja 2016 r. referendarz sądowy w Sądzie Rejonowym w Ciechanowie zwolnił małoletnie powódki z 1/2 opłaty sądowej od pozwu tj. od kwoty 875 zł a w pozostałym zakresie wniosek oddalił (postanowienie k. 25 akt).

Uwzględniając skargę powódek na orzeczenie referendarza, Sąd Rejonowy w Ciechanowie, postanowieniem z dnia 22 czerwca 2016 r. zmienił zaskarżone postanowienie i zwolnił powódki K. N. i W. N. od opłaty sądowej od pozwu w całości (postanowienie k. 35-36 akt).

Postanowieniem z dnia 4 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich ustanowił dla małoletniej K. N. kuratora w osobie adwokat L. M. celem reprezentowania interesów małoletniej w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, toczącej się przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie I C 532/16.

Postanowieniem z dnia 4 października 2016 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich ustanowił dla małoletniej W. N. kuratora w osobie adwokat G. R. celem reprezentowania interesów małoletniej w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, toczącej się przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie I C 532/16.

(postanowienie k. 42 akt).

Postanowieniem z dnia 20 stycznia 2017 r. Sąd Rejonowy w Ciechanowie III Wydział Rodzinny i Nieletnich zwolnił adwokata G. R. z obowiązków kuratora małoletniej W. N.. Tym samym postanowieniem Sąd ustanowił dla małoletniej W. N. kuratora w osobie adwokat E. K. celem reprezentowania interesów małoletniej w sprawie o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną, toczącej się przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie I C 532/16.

(postanowienie k. 67 akt).

Kuratorzy powódek, wnosząc o uznanie w/w umowy za bezskuteczną powołali się na art. 527 § 1 k.c. w zw. z art. 528 k.c., gdyż umowa ta została dokonana w celu pokrzywdzenia wierzyciela, czyli małoletnich W. N. i K. N., którym przysługuje w stosunku do J. N. wierzytelność z tytułu alimentów ustalonych w kwocie po 500 zł miesięcznie, stwierdzona tytułem wykonawczym w postaci ugody sądowej zawartej w dniu 31 stycznia 2013r. przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie III RC 499/12, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 11 lutego 2013 roku.

Ponadto wnosili o przyznanie wynagrodzenia oświadczając, że nie otrzymali należności w całości ani w części.

Pozwani J. N. i I. N. (poprzednio Ł.), reprezentowana przez adwokata K. K., wnosili o oddalenie powództwa.

Pozwana I. N. (poprzednio Ł.) wносиła ponadto o zasądzenie na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pełnomocnik pozwanej podniósł, że świadczenie nie istnieje, gdyż jest wypłacane przez fundusz alimentacyjny.

Na podstawie zgromadzonego materiału dowodowego Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 20 marca 2013 r. O. N. (obecnie C.) złożyła wniosek o wszczęcie postępowania egzekucyjnego w stosunku do dłużnika J. N. do komornika sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Perdjan (dowód wniosek w aktach sprawy Kmp 10/13 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Paredjan).

Obecnie przed komornikiem sądowym przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszulą Perdjan w dalszym ciągu toczy się postępowanie egzekucyjne w sprawie z wniosku O. C. jako przedstawicielki ustawowej małoletnich: K. N. i W. N. przeciwko dłużnikowi J. N. na podstawie tytułu wykonawczego - ugody sądowej zawartej w dniu 31 stycznia 2013r. przed Sądem Rejonowym w Ciechanowie w sprawie III RC 499/12, zaopatrzonej w klauzulę wykonalności na mocy postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 11 lutego 2013 roku na podstawie której to powódkom przysługuje wobec dłużnika J. N. wierzytelność, z tytułu alimentów ustalonych w kwocie po 500 zł miesięcznie (dowód: tytuł wykonawczy k. 1 akt Kmp 10/13 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Paredjan).

Dotychczasowa egzekucja nie doprowadziła do zaspokojenia wierzytelności powódek. J. N. jest osobą bezrobotną bez prawa do zasiłku dla bezrobotnych, bez prawa do świadczeń z ZUS i opieki społecznej. Pozostawał na utrzymaniu matki a obecnie mieszka u siostry I. N. (poprzednio Ł.), która go utrzymuje (dowód: zaświadczenie k. 129 akt Kmp 10/13 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Paredjan, zeznania J. N. k. 112 akt).

W dniu 14 lutego 2014 roku J. N. na mocy aktu notarialnego Rep. A Nr (...) zawierającego umowę darowizny przeniósł własność zabudowanej działki położonej w obrębie C. przy ul (...), gmina C. oznaczonej numerem (...) o obszarze (...) m⁽²⁾, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...) na rzecz swojej siostry I. Ł. (obecnie N.). Czynność dłużnika J. N. w postaci darowizny nieruchomości na rzecz swojej siostry spowodowała, że stał się on niewypłacalny w stopniu większym niż był przed dokonaniem tych czynności. Wyzbywając się cennego składnika majątkowego, przy bezskutecznej dotychczas egzekucji, dłużnik uniemożliwił powódkom realizację ich prawa. Pomiędzy zaskarżonymi czynnościami dłużnika zachodził związek przyczynowo - skutkowy. Dłużnik J. N. nie spłacił do chwili obecnej długu względem powódek, świadczenia alimentacyjne wypłacane są z Fundusz Alimentacyjnego (dowód: zeznania O. C. k. 112 akt, kserokopia aktu notarialnego k. 98-101 akt).

Relacje dłużnika J. N. z I. N. (poprzednio Ł.) są bardzo bliskie, wspólnie mieszkają, ponadto dłużnik korzysta ze wsparcia finansowego siostry (dowód: zeznanie pozwanego J. N. k. 112 akt, bezsporne).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o dokumenty dołączone do akt Kmp 10/13 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Ciechanowie Urszuli Paredjan, I C 1313/14 i w niniejszej sprawie, zeznań O. C. k. 72, 112 akt, I. N. (poprzednio Ł.) k. 72 -73, 112 akt, J. N. k. 102-103, 112 akt.

Sąd uwzględnił złożone dokumenty, których treść i autentyczność nie była kwestionowana przez strony. Sąd również dał wiarę złożonym zeznaniom, gdyż w zasadnie były one zgodne, a różnica dotyczyła tylko oceny prawnej bezspornego stanu faktycznego. Należy stwierdzić, iż podstawowe znaczenie w niniejszym procesie miały złożone dokumenty natomiast źródła dowodowe osobowe miały znaczenie posiłkowe. W sprawach istotnych tj. faktu zawarcia umowy i jej treści oraz sytuacji majątkowej dłużnika, strony i świadek byli zgodni i ich oświadczenia znajdowały potwierdzenie w zgromadzonych dokumentach. Sąd uwzględnił złożone dokumenty, ich autentyczność i treść nie była kwestionowana przez strony.

Sąd zważył co następuje:

W art. 527-534 k.c. uregulowana jest ochrona wierzycieli w razie niewypłacalności dłużnika zwana również skargą paulińską. Celem tej instytucji jest ochrona interesów wierzyciela na wypadek nieuczciwego postępowania dłużnika, który z pokrzywdzeniem wierzyciela wyzbywa się składników swojego majątku na rzecz osób trzecich i w ten sposób stwarza lub pogłębia stan swojej niewypłacalności.

Zgodnie z treścią art. 527 k.c. wierzyciel może dochodzić uznania czynności prawnej za bezskuteczną w stosunku do niego, przy spełnieniu przesłanek: pokrzywdzenia wierzyciela, jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową, działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, wiedzy lub możliwości - przy zachowaniu należytej staranności - dowiedzenia się o tym przez osobę trzecią.

Ciężar udowodnienia tych przesłanek odpowiedzialności spoczywa na powódzie zgodnie z art. 6 k.c. W ocenie Sądu powódki udowodniły wszystkie przesłanki tej odpowiedzialności, co czyniło tą skargę za uzasadnioną i skutkowało uwzględnieniem powództw.

Bezspornym jest istnienie wierzytelności pieniężnej powódek i odpowiadającego jej długu J. W. podlegająca ochronie jest zaskarżalna i skonkretyzowana. Dłużnik miał pełną świadomość istnienia swojego długu, gdyż od 20 marca 2013 r. toczy się postępowanie egzekucyjne. Jak zeznała O. C. (k. 112 akt) J. N. zagroził, iż w przypadku nie wycofania przez nią wniosku egzekucyjnego, przepisze nieruchomości na siostrę. Tak więc w chwili dokonywania darowizny na rzecz pozwanej I. N. (poprzednio Ł.) miał on pełną świadomość istnienia długu i jego wysokości. Można powiedzieć, że dłużnik działał w złej wierze przenosząc na pozwaną własność nieruchomości, gdyż jego celem było takie przesunięcie majątkowe, które uniemożliwiłoby zaspokojenie wierzytelności powódek i chroniło posiadany przez niego majątek. Pomimo prowadzenia egzekucji przez powódki z majątku dłużnika - w różny sposób - nie zostały one zaspokojone ze swoich wierzytelności ani w chwili dokonywania zaskarżonych czynności ani w chwili obecnej. Bez znaczenia jest to czy powódki otrzymują świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego, gdyż nie zwalnia to w żaden sposób dłużnika z obowiązku świadczenia alimentów na rzecz swoich dzieci. Zaskarżona czynność dłużnika w postaci darowizny nieruchomości na rzecz pozwanej niewątpliwie została dokonana z pokrzywdzeniem wierzycielek. Czynność prawna dłużnika jest dokonana z pokrzywdzeniem wierzyciela, jeżeli wskutek tej czynności dłużnik stał się niewypłacalny albo stał się niewypłacalny w wyższym stopniu, niż był poprzednio. W orzecznictwie sformułowano ogólnie tezę, iż pokrzywdzenie wierzycieli powstaje na skutek takiego stanu faktycznego majątku dłużnika, który powoduje niemożność, utrudnienie lub odwleczenie zaspokojenia wierzyciela (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 28 listopada 2001 roku IV CKN 525/00 lex nr 53110). Na skutek tych czynności nastąpiło zmniejszenie majątku dłużnika, gdyż ubył z niego wartościowy składnik. Czy czynność prawna dłużnika krzywdzi wierzyciela należy oceniać nie według chwili dokonania tej czynności lecz według chwili jej zaskarżenia. Bezspornie dokonanie zaskarżonych czynności w postaci umowy darowizny nieruchomości powiększało niewypłacalność dłużnika w momencie ich zaskarżenia. Między niewypłacalnością dłużnika, a podjęciem przez niego czynności prawnych zachodził związek przyczynowy.

Dłużnik działał niewątpliwie z pełną świadomością pokrzywdzenia wierzyciela -powódek w sprawie. Skoro podpisał ugodę sądową w której zobowiązał się do płacenia alimentów na rzecz swoich córek, to był świadomy istnienia swojego zobowiązania względem powódek. Przy czym w przypadku dłużnika należy mówić nie tyle o zamiarze ewentualnym (co jest wystarczające przy skardze paulińskiej) ale o bezpośrednim świadomym zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela. Skoro dłużnik nie był w stanie spłacić swojego zobowiązania bo był bezrobotnym bez prawa do zasiłków, to jego działanie w postaci darowizny nieruchomości z dnia 14 lutego 2014 roku należy tak oceniać, gdyż czynności miały na celu wyprowadzenie cennych składników z majątku dłużnika. Zgodnie z art. 529 k.c. jeżeli w chwili darowizny dłużnik był niewypłacalny domniemywa się, iż działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. To samo dotyczy wypadku, gdy dłużnik stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny. Chwilą darowizny była chwila zawarcia umowy darowizny. Pozwana nie obaliła tego domniemania poprzez wykazanie, iż dłużnik w chwili dokonania darowizny nie zdawał sobie sprawy, że działał z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Pozwana I. N. (poprzednio Ł.) będąca siostrą dłużnika nieodpłatnie uzyskała korzyść majątkową w postaci nieruchomości, co wiązało się z uszczupleniem majątku J. N.. Jeżeli wskutek czynności prawnej dłużnika dokonanej z pokrzywdzeniem wierzycieli uzyskała korzyść majątkową osoba będąca w bliskim z nim stosunku, domniemywa się, że osoba ta wiedziała, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Pozwana I. N. (poprzednio Ł.) jest siostrą dłużnika, w dalszym ciągu razem z nim zamieszkuje i utrzymuje go. W niniejszej sprawie stosunek bliskości wynika z łączących więzów pokrewieństwa. Okoliczności sprawy wskazują, iż między pozwaną a dłużnikiem jest stosunek bliskości. Wskazuje też na to charakter dokonanej czynności - darowizny nieruchomości o dużej wartości. Zasady doświadczenia życiowego i logiki wskazują, że pozwana wiedziała lub przy zachowaniu odpowiedniej staranności mogła wiedzieć, iż dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia powódek.

Mając powyższe na uwadze Sąd uwzględnił powództwo w stosunku do I. N. (poprzednio Ł.), o czym orzekł w punkcie pierwszym i drugim wyroku.

Sąd oddalił powództwo w stosunku do dłużnika J. N., gdyż dłużnik w sprawie ze skargi pauliańskiej nie jest stroną.

W niniejsze sprawie obie powódki reprezentowali kuratorzy w osobach adwokatów, tym samym zgodnie z przepisem § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. D. poz. 1800), 2.400,00 zł, w pkt IV i V sentencji postanowienia Sąd przyznał każdej z kuratorów kwoty po 2.400,00 zł plus podatek VAT, tytułem wynagrodzenia za sprawowanie funkcji kuratorów dla małoletnich powódek oraz w/w kwoty nakazał wypłacić z sum budżetowych Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Ciechanowie.

W niniejszej sprawie powodowie zostali zwolnieni z opłaty sądowej od pozwu.

Zgodnie z art. 113 ust 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623) kosztami sądowymi, których strona nie miała obowiązku uiścić lub których nie miał obowiązku uiścić kurator albo prokurator, sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji obciąży przeciwnika, jeżeli istnieją do tego podstawy, przy odpowiednim zastosowaniu zasad obowiązujących przy zwrocie kosztów procesu. Koszty nieobciążające przeciwnika sąd w orzeczeniu kończącym sprawę w instancji nakazuje ściągnąć z roszczenia zasądzonego na rzecz: 1) strony, której czynność spowodowała ich powstanie; 2) strony zastąpionej przez kuratora lub 3) osoby, na której rzecz prokurator wytoczył powództwo lub zgłosił wniosek o wszczęcie postępowania. (ust. 2 cyt. ustawy) W przypadkach szczególnie uzasadnionych sąd może odstąpić od przewidzianego w ust. 2-3a obciążenia kosztami (ust. 4 cyt. ustawy). W/w przepis nie konkretyzuje pojęcia przypadków szczególnie uzasadnionych, pozostawiając taką kwalifikację Sądowi, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danej sprawy. Do okoliczności branych pod uwagę przez Sąd przy ocenie przesłanek zastosowania dyspozycji omawianego przepisu można zaliczyć te związane z samym przebiegiem postępowania, charakterem sprawy, a wraz z nimi te dotyczące stanu majątkowego i sytuacji życiowej strony (wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 30 listopada 2016 r., wydany w sprawie o sygn. akt I ACa 495/16, LEX nr 2191512). W niniejszej sprawie mając na uwadze sytuację majątkową stron Sąd odstąpił od obciążania ich kosztami postępowania sądowego.

Z tych względów Sąd orzekł jak w wyroku.

(...)